

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane po-
sitna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust,
čakovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 103.

Sobota, 24. decembra 1932.

Leto VII.

Ščitimo delavske interese!

Božič! V osmih dneh novo leto!
Kako hitro mineva čas! Kriza, splošna socialna beda med delavci in nameščenci, pa tudi med vpokojenci, invalidi in obrtništvom. Ne vsakega leta, ne vsakega tedna, marveč vsake minute je škoda, ki jo izgubimo, če se ne brigamo, kako bi prišli iz mizernih razmer. Malomarnost, brezbriznost je težak greh!

Klič nas delo, sili nas beda k delu.

Ali smo člani svojih strokovnih organizacij?

Ali smo člani svojih prosvetnih organizacij?

Ali smo člani svojih gospodarskih organizacij?

Ali smo naročniki delavskih listov: »Delavske Politike« in drugih?

Ali delujemo v organizaciji in čitamo delavske liste?

Koliko dela!

Najbolje vodi borbo proti krizi, kdor vrši tukaj svojo sodružno dolžnost!

Zelimo in voščimo si srečo! Lepo in prav! Toda srečo si moramo sami priboriti z delom in zavestjo. Z bojem proti današnjim življenjskim zmedam. Prav v teh zmedah je najbolj potrebna solidna in disciplinirana organizacija.

Poleg organizacije je pa časopisje glavno orodje. Kapitalizem ima velike svetovne liste. Pokupi jih in urejuje po razmerah, vendar popolnoma v svojem interesu.

Delavsko časopisje v današnjih časih trpi pomanjkanje. Boriti se moramo z vsakovrstnimi vidnimi in nevidnimi silami. Zato tudi iskreno apeliramo na delavstvo, da ga podpira s svojimi šibkimi močmi. V težkem boju je pač treba napeti vse sile.

Vsak sodrug in vsaka sodružica naj želi tudi našemu listu srečo, ki pa je v vaših rokah. Boj proti krizi je pridobivanje novih naročnikov. Če bo delavstvo za našim listom, bo list lahko vodil svojo borbo z večjo velemeno.

In časi se bodo izpremenili. A pripravljeni moramo biti kulturno in organizatorično.

Na delo do novega leta in v novem letu!

Ustvarite misijone rajše doma!

Jugoslovanski škofje so izdali novo okrožnico s toplim priporočilom, da bi vsi verniki pristopili k eni ali drugi misijonski ustanovi. Potreben je denar »za krst in rešitev poganskih otrok«. Pravzaprav nam ta stvar ni mar, vendar se vprašujemo: Ali gre vsem otrokom pri nas doma, v Sloveniji ali Jugoslaviji tako dobro, da imamo denarja za »reševanje poganskih otrok«? Ali res ni nobenega otroka pri nas lačnega, nobenega golega in raztrganega, nobenega brez strehe, pod katero bi položil svoje telo in nobenega brez blazine, kamor bi položil svojo glavo?

Kaj smo res tako srečni? — Žal še daleko ne. Vsakdanji pogled na ceste, vsakdanji obiski doma: da v tem oziru še nikdar ni bilo toliko revščine, pomanjkanja in trpljenja kakor ravno v današnjih časih in zaradi tega se čudimo, da tega naši škofje ne vidijo. Menimo, da je prva naša dolžnost in dolžnost vsakogar, ki ima kaj odvišnega denarja, da nasiti lačne doma, obuje boste v domovini, obleče gole in raztrgane v svoji okoli-

Politični problemi in beograjska konferenca.

Zunanji ministri so imeli v Beogradu konferenco ter sklenili ustanoviti skupen svet s posebnim tajništvom v Ženevi, ki bo imelo v glavnih mestih, in sicer v Pragi, v Beogradu in Bukarešti svoje organe. — Vzrok tej akciji male antante so razni poizkusi posameznih večjih in manjših držav, kako bi si v Evropi zagotovile interesne sfere, to je, kako bi Evropo delile in razdelile ter s tem preprečile vpliv posameznih svetovnih držav na Evropo. Predvsem gre tu za vpliv Francije in Italije, ker sta ti dve državi najbolj interesirani v Evropi politično in gospodarsko. Že danes opazimo, da se grupirajo nasprotujoče si sile, ki ne pomenijo zedinjenje Evrope, marveč dve, tri bojne fronte, ki bodo Evropo razkrajale, namesto da bi jo družile. Evropa ima v sedanjih fazi razvoja edino nalogo, da zbere svoje sile in premeša gospodarsko in politično katastrofo, v katero je zabredla zaradi kapitalistične svetovne vojne. Brez zedinjenja Evrope, to je brez sporazuma in sodelovanja med evropskimi

narodni zanj ni rešitve. Protekcionizem velesil, bodisi te ali one, ali celo devotna uslužnost in zaradi tega zanemarjanje dobrih odnosov s sosedi, ne more pospeševati velikega cilja: sporazum med narodi in svetovni mir.

Dolžnost vseh evropskih narodov je, da si ustvarijo skupno najvišjo nalogo, ki jo vsi evropski narodi pričakujejo in ki edina more roditi v razvoju dobre sadove.

Nova velesila.

Svet male antante v Ženevi.

Na konferenci male antante v Beogradu so sklenili zunanji ministri Čehoslovaške, Jugoslavije in Rumunije, da ustanove meddržavni svet male antante, ki se bo shajal vsaj vsako leto enkrat in bo imel svoje tajništvo v Ženevi. To je mala antanta storila zaradi tega, ker se razna mednarodna vprašanja rešijo brez malih držav (nemške reparacije, razorožitev. event. revizija mirovni pogodbe itd.).

Odpuščenim rudarjem grozi izguba pravic na starostno rento.

Ali je rudar res 20 let zastoj plačeval prispevek za starostno zavarovanje?

Trbovlje, dne 19. dec. 1932.

O redukcijah pri TPD, o katerih smo že poročali v našem listu, moramo pripomniti to, da je bila naša prvotna trditev resnična. Sedaj se je pokazalo, da pretežna večina reducirancev ne bo prejela nikake penzije, ker jim zdravnik ni priznal 66% delanezmožnosti. Med temi se nahaja mnogo takih, ki imajo že od 25 do 30 službenih let. Največja krivica je pa v tem, da, ako rudar v teku 6 mesecev ne dobi službe pri podjetju, ki spada pod rudarski zakon, sploh izgubi vsa službena leta in ne dobi povrnjenih niti lastnih vplačil. Med rudarji se pojavlja mnenje, da je tako zavarovanje nesmiselno, kjer izgubiš vse pravice, ako te po 20 letih službe reducirajo zavoljo dobičkaželjnosti premožgovnih baronov.

Delavski zaupniki so se tudi glede tega vprašanja obrnili s posebno vlogo na nar. poslanca A. Pavliča, da bi on predložil na merodajnem mestu in izposluje: 1. Da se obvaruje propast starostnega zavarovanja rudarjev s tem, da TPD ne reducira starejših rudarjev; 2. obljubljen subvencija s strani Banske uprave v iznosu Din 1.000.000 se naj nakaže Bratovski skladnici; 3. pravilnik Bratovske skladnice se naj izda takoj v smislu delavskih zahtev glede čuvanja članskih let; 4. državni rudniki naj takoj plačajo zaostali dolg Bratovskim

ci, preskrbi človeka vredno bivališče in človeka dostojno ležišče najprej onim, ki so v njega neposredni bližini, ki so recimo istega naroda in narodnosti. Nimamo preveč denarja, da bi ga dajali v prekomorske države, kjer živijo — dasi poganski otroci — po svoje srečno, marveč bi bila naša dolžnost, da preskrbimo najprej svoje. Če že hočete sodelovati, dajte denar akcijam za domače brezposelne, reveže in sirote in »rešujte« domače reveže iz objema tuberkuloze, rahitide, preslabe prehranjenosti in smrti. Ustvarite najprej misijone doma!

skladnicam, katerega so tudi v polovičnem razmerju odtegnili rud. delavcem; 5. v državni proračun se naj vnese vsaj Din 2.000.000 za subvencijo Bratovskih skladnic v svrhu saniranja istih.

Rudarji bodo pazno sledili, kaj bodo k tem njihovim upravičenim zahtevam porekli merodajni činitelji.

Sestanek brezposelnih sklepa o merah za cmiljenje brezposelnosti. V ponedeljek, dne 19. t. m. se je vršil v Del. domu dobro obiskan sestanek brezposelnih, na katerem se je razpravljalo o tem, kako omiliti v sedanjem zimskem času bedo in pomanjkanje teh revežev, kateri niso sami krivi svoje žalostne usode. Sestanek je bil mestoma buren ter se je na istem sklenilo predložiti občini naslednje zahteve, katere je županstvu izročila posebna deputacija, in sicer: 1. Občina naj nudi brezposelnim družinam brezplačno stanovanje; 2. predstavniki občine bi naj izposlovali pri ravnateljstvu TPD v Trbovljah, da bi smeli brezposelni pobirati za svojo potrebo premož na rudniškem nasipu; 3. brezposelni prosijo občino Trbovlje, da oddaja javna dela le pod pogojem, da se v prvi vrsti zaposlijo družinski očetje in pa oni samci, ki ne prejemajo hrane v javni kuhinji. Ob tej priliki je tudi deputacija načela vprašanje glede zgradbe zasilnih stanovanj za brezposelne. Gosp. župan je deputaciji obljubil, da bo zadevo skušal urediti v smislu želj brezposelnih.

Program francoske vlade.

Predsednik francoske vlade se je v svojem programu nove vlade bavil predvsem s finančnimi vprašanji. Glede plačevanja ameriških dolgov je pripravljena vlada na pogajanja z Ameriko. Glede razorožitve stoji vlada na stališču varnosti, ki je bila že dosedaj stališče Francije. Sicer pa bo vodila Francija dosedanje zunanjo politiko.

Fr. Kozar:

Pesem o Svetem Večeru v 1932.

Nad vso zemljo, nad narodi svinčeno težki oblaki
zda višijo in grozijo. Iz vseh smeri čujejo se
ponižanih množic koraki,
in tlak vseh cest zemeljske oble poje pesem
težkih ritmov.
Vse kamrice človeških duš se odpirajo v
svetle nade
oznanenja, da s Kristom človek se rodi to
noč,
človek ta zgaženi prolet nazarenčev brat.
Vsa torišča človeških bed v barikade
krvavejih prošnji in pozivov zda v novo
vero, moč plamte pojoč:
»V stalci tam rojeva se naš sotrpeči Kame-
rad,
v deželi sveti rodi se človek vseh narodov
prolet!
O Kristus Nazarenski, Ti naš zavrženi prolet,
daj svojim zvezdam zarje in pomlad!
O Kriste, Ti si se rodil in rešil boš ves ta
farizejski, krivični svet!«

Nocoj je Svet Večer.
Vsi narodi v svet nemir
pijo iluzij sladkih pir.

Usmilite se tičic . . . usmilite se siromašnih . . . ki jih zebe in so gladni!

Usmilite se ubogih tičic! Take oklice smo čitali vsako leto, ko je nastopila trda zima. Navajeni smo bili teh oklicev in marsikdo se je usmili tičic, ki uživajo, morda človeštvu po svoji naravi koristijo in ga s petjem in živahnim čebljanjem razveseljujejo. Ustvarjati pa ne znajo. Preskrbeti se s potrebnimi stvarmi za trdo zimo, tega daru, te sposobnosti večinoma nimajo. In lepo je, če ima človek, o katerem pravijo, da je najpopolnejša stvar božja, sočutje z njimi in žrtvuje košček svojega dela zanje. Lepo!

Lepo pravimo in moralna dolžnost. Toda današnja doba je usilila družbi še drugi oklic. V tej zimi je brez dela okoli 30 milijonov delavcev, s svojci še dvakrat toliko. Tudi ti so ubogi, ki jih zebe in gladujejo. Po luknjah brez peči, po majhnih, temnih sobicah so natrpani ob podrtih pečeh, brez drv in premoga, brez kruha, brez obleke. Celo v kanalih in podzemskih jamah prebivajo. Ne tičice, marveč naši bratje in sestre! Naši bratje in sestre, ki so leta in leta ustvarjali s svojim razumom in pridnimi rokami blago, skrbeli za bodočnost, obogatili svet. In še bi radi delali, še, da bi »zaslužili« kruh zase in za svoje. Blaga je preveč nakupljenega, treba ga je uničevati, požgati in potapljati v morje, dasi je pametni človek pridno delal, pridno ustvarjal v sedmih debelih letih za sedem suhih let. Ustvarjeno blago ni last nezaposlenih.

Zato čitamo letos poleg oklica usmiljenja za tičice tudi oklic usmiljenja naših bratov in sester, ki žive v bedi zaradi nezaposlenosti, zaradi gospodarske krize, ki jo je povzročila predvsem nerodna gospodarska politika finančnih močnikov.

Nepopisna in grozna je beda, nepopisna skrb rodbinskih očetov in drugih nezaposlenih. Samomori iz obupa! Zato razumemo sočutje, ki je pa premalo. Dolžnost gospodarstva, dolžnost družbe je, da nosi vso odgovornost za razmere, ki jih je zakrivila. Tej tovariški dolžnosti se tudi delavstvo ne odreka.

Dolžnost, to je več kakor usmiljenje ali pa morda le sočutje.

Božični prazniki: mir in srečo vam prinašamo. Novo leto: želimo, da vam bo srečno. O, to je premalo! Dejanja in zopet dejanja!

Nas ne dviga božič ali novo leto. To so stari običaji, ki ob izprembe in poslabševanju razmer ginejo kakor zlati gradovi bajk. Danes potrebuje človeška družba preosnove v pravcu, da bo človek človeku brat, da postanejo res vsi ljudje člani človeške družbe.

Tak božični pozdrav pošilja letos 30 milijonov iz gospodarstva izobčenih članov družbe v svet.

In mi?!

Oklenimo se svojih organizacij, nudimo pomoč z združenimi močmi, toda obenem s ciljem, da se enaka grozovita beda delavstva ne sme več obnoviti.

Moratorij Konsumnega društva za Slovenijo.

Na prošnjo odbora Konsumnega društva za Slovenijo kot predstavnika zadruga za priznanje zaščite po § 5 zakona o zaščiti kmetov je ministrski svet ugodil in obenem izdal tekst uredbe o moratoriju, t. j. o rokih in načinu izplačil za vloge in druge obveznosti zadruga. Uredba je bila dne 20. decembra objavljena v »Službenih Novinah« in je s tem dnem stopila v veljavo.

Moratorij velja za plačilo starih dolgov in hranilnih vlog pred 20. decembrom. Novo nastali dolгови in hranilne vloge, ki bi jih zadruga napravila, oziroma sprejela po tem roku, ne spadajo pod zaščito.

Za izplačilo starih hranilnih vlog bo zadruga v prvih šestih mesecih morala staviti na razpolago 50 odst. od zneska, dobljenega pri prodaji blaga, z izterjevanjem svojih starih terjatev, vplačilom članskih deležev in vnovčenjem društvene imovine. Po šestih mesecih bo morala zadruga staviti 75 odst. svojih sredstev na razpolago za izplačila svojih obveznosti. S preostankom sredstev (v prvih šestih mesecih 50 odst., pozneje 25 odst.) bo smela zadruga z odobritvijo komisarja in temu dodeljenega upniškega odbora nakupovati novo blago. Obrestna mera za hranilne vloge je znižana na 4 odst. Naloga komisarijata je, da izdela tudi načrt o likvidaciji hranilnega oddelka društva v svrhu okrepitev lastnih sredstev, povišanja likvidnosti in čim večjega znižanja zavodovih režij.

Konsumno društvo za Slovenijo je zalotila splošna kriza v času, ko se je novo zadrugo vodstvo z vso silo lotilo dela na reorganizaciji zadruga. Naglo padanje hranilnih vlog in nazadovanje prometa sta spravila zadrugo v težek položaj, v katerem se je morala odločiti za moratorij.

Strokovne organizacije edina opora delavca!

Ob času, ko se vse maje, potrebuje marsikdo močne opore. Delavce bi rade pridobile različne osebe in skupine. Vsi hočejo biti njih osrečevalci. Večinoma se pa izkažejo kot demagogi in zavajalci. Predsednik zveze nemških svobodnih strokovnih organizacij sodrug Leipart je v svojem govoru o kulturni nalogi strokovnih organizacij zaradi tega izrekel naslednji opomin:

»Ne prezirimo, kako vplivajo uspehi reakcije na delavstvo! Vršni se nov prelom med državo in gospodarstvom, ki je tem bolj nevaren, ker je razočaranje v minulih letih množice notranje najhujše razkrojilo in zaradi tega marsikje sedaj ne more vznikat nobena nova nada. Vera v pravičnost, na človeški red sploh, se je omajala. Zaupanje se vedno bolj izgublja. To zavaja k razdirajoči kritiki, k brezglavosti in k radikalizmu. Kulturni boljševizem goje namenoma tisti, ki so za tako reakcijo v socialnem razvoju odgovorni. Ob tem času nudijo strokovne organizacije delavcu edino zaslombo. Njih ideje so, ki mu dajejo kljub sedanjim negotovostim moč, da notranje vztraja v svojih nazorih in borbenosti. Brez našega dela

bi bil v Nemčiji že zdavnaj nastal kaos.«

Ta izjava ne velja le za nemško delavstvo, marveč za delavstvo sploh. Delavstvo bi mnogo bolje storilo, če ne bi poslušalo demagogov in strnjeno branilo svoje interese po vseh državah.

Pomembna v tej izjavi je tudi izjava, da se vrši nov prelom med »državo in gospodarstvom« (v Nemčiji). Ta borba se vrši povsod. Boj proti demokraciji ni nič drugega kakor boj za to, ali bo politična država, t. j. demokracija vladala v državi ali pa gospodarstvo, t. j. kapitalizem. Kapitalizem je pričel borbo, ker mu je demokracija v državah jemala vpliv na državno upravo. In da si kapita-

lizem zopet osvoji politično oblast, je pričel izrabljati socialni položaj proti demokraciji, naslanja se na šovinistična demagoška gesla. Šovinistično delavstvo, šovinistični narod naj sedaj vrne kapitalizmu oblast v svojo škodo.

Ta borba traja akutno že nad deset let. Gre v resnici za prelom med državo in gospodarstvom, to je, ali naj dobi zopet kapitalizem oblast nad narodi, ali pa naj dobi oblast politična demokracija država. Če dobi oblast kapitalizem, nastopi doba novega suženjstva, če pa zmagaja demokracija država, pojde razvoj k enakopravnosti človeštva.

Strnjene vrste delavstva v tej borbi so najpomembnejši faktor.

Velik uspeh jeseniških kovinarjev.

Upravičenost za odpoved kolektivne pogodbe priznana.

Jesenice, dne 21. dec. 1932.

Včeraj se je vršila v Ljubljani zadnja seja razsodiščne komisije, ki je imela za nalogo odločiti, da-li so nastale v oziru delavskih mezd, oz. porasta draginje take izredne razmere, da so imeli delavci, ozir. njihova organizacija Savez metalških radnika Jugoslavije pravico do izredne, enomesečne odpovedi kolektivne pogodbe. SMRJ je odpovedal koncem oktobra za konec novembra kolektivno pogodbo in KID je to odpoved odklonila.

Po treh sejah, ki so se vršile koncem meseca, je bila včeraj zaključena. G. Franc Žagar, zastopnik Zbornice za trg., obrt in industrijo ter s tem zastopnik delodajalcev je ugotovil, da je povisek po njegovem seznamu 11 odst., kar pa ne smatra za izreden povisek. S. Jože Kopač, zastopnik Delavske zbornice, je podarjal, da je ta povisek izreden, ker znaša po indeksu prodajnih cen 18,26 odst., po indeksu nakupnih cen pa celo 19,69 odst. Oba indeksa sta utemeljena, obrazložena in potrjena od županstva. Ker sta bili mnenji obeh članov razsodišča deljeni, oz. nasprotujoči si, je imel odločiti nevtralni

predsednik razsodišča, to pot sreski načelnik g. dr. Ivan Vidmar, ki je razsodil, da je smatrati povišanje, ki je nastopilo in znaša po izjavah obeh spornih strank nad 10 odst., za izredno.

S tem je dana osnova za pogajanja jeseniškega delavstva, ki bodo pričela čim prej. Jeseniško delavstvo je odločeno doseči svoje zahteve po izenačenju mezd in zahteva zaradi tega najmanj toliko poviška, da se bodo izenačile mezde z blagovno vrednostjo zasluzka z dne 1. aprila t. l., ko je bila kolektivna pogodba uveljavljena.

Pa tudi za vse drugo delavstvo naše banovine in države je ta stvar dragocen dokaz, kaj vse lahko močna in namena si svesta organizacija doseže. Jeseniška arbitraža pa je dala tudi nekako osnovo za akcijo drugega delavstva, da tudi ono poskusi izenačiti in tudi izenači svoje mezde po vrednosti napram nastali draginji.

Jesenice so dale dokaz za borbenost in uspehe te borbenosti in smotrne delo. Naj slede še uspehi na Jesenicah in povsod, kjer se delavstvo prav tako zaveda svojih pravic in dolžnosti.

Doma in po svetu.

Generalni direktor Trboveljske premožokopne družbe je imel na zadnji plenarni seji trgovske in obrtne zbornice govor, v katerem je opisoval težki položaj premožovne industrije v dravski banovini. Direktor Rihard Skupec je povdarjal, da se premožovna industrija v dravski banovini pri dobavah za železnice zapostavlja, ker stalno padajo naročila. Premog za železnice se večinoma naroča iz bosanskih državnih premožovnikov. Za drugo polletje bodo dobavljali tukajšnji premožovniki le 22,7 odstotkov dobave, napram v prvem polletju 27,8% in v proračunskem letu 1929-30 še 44,2 odstotka. Delež državnih rudnikov pa se je dvignil od 25 na 45,1 odstotka. Obenem pa pada tudi privatni konsum. Generalni direktor predlaga dobave za železnice po prejšnjem ključu. S številkami dokazuje, kako ogromne milijonske zneske izgubi zaradi tega delavstvo, industrija in razne korporacije na davčnih prispevkih in dokladah. Delavstvo in uradništvo izgubi na leto 37.000.000 Din, obrt in trgovina 14 milijonov Din, na davščinah in javnih dajatvah se izgubi 10.000.000 Din. Družba mora odpustiti rudarje, najhujša kriza bo pa spomlad, ko bo zaloga polna in poraba premoža manjša. — Gospod direktor cen in pogojev ni omenjal v svojem govoru. Vemo pa, da je zlasti TPD najmodernejše urejena tēr da dela z manjšim številom rudarjev sijajnejše dobičke kakor prej. Za presojo tega ekspezeja je vsekakor treba vedeti, zakaj železnice ne kontingentirajo premožovnikov v dravski banovini.

Jugoslovanski senat je na seji dne 21. t. m. razpravljal o trogirskih užajenih benečanskih levih. Po poročilu zunanjega ministra Jevtića se je oglašilo več govornikov, ki so zatrjevali, da ni v intencijah države uničevati

zgodovinske spomenike. Senat je obsojal zlorabo dogodka v politične hujške namene od strani Italije. Trogirski levi so danes zgodovinska jugoslovanska umetnina in je krivično, če se Italija vmešava v zadevo. Žal, da se je to zgodilo. V Italiji so se pa godile še večje devastacije.

Železniški delavci bodo zaenkrat dobili izplačano le 10 odst. razlike. Kakor znano, dolguje železniška uprava nekaterim svojim delavcem že od leta 1923-24 razliko na mezdi vsled takratne prevedbe iz dnevne, oziroma mesečne plače na urno mezd. Železniški delavci so se dolgo vrsto let borili, preden je železniška uprava sploh priznala, da jim dolguje to razliko, za kar je zlasti Ujedinjeni Savez železničarjev izvršil nešteto intervencij, pritožb itd. Te dni so pričeli končno vendarle izplačevati to razliko prizadetim delavcem, toda zaenkrat dobijo izplačanih le 10 odst. od pripadajoče jim razlike. Kdaj bo železniška uprava izplačala ostanek, še ni znano. Prizadetim železničarjem bi bilo pač najbolj pomagano, če bi dobili izplačano naenkrat celo vsoto, ker so se večinoma vsi na račun tega že zadolžili.

Protiitalijanske demonstracije so poskušali vprizoriti dijaki v Beogradu in Zagrebu. Policija je morala energično nastopiti, da je preprečila, da niso demonstranti predrl pred zgradbo italijanskih zastopstev. Še tega nam je treba. Pomislimo na leto 1914.

Naši rudarji v južnih rudnikih. Potom posredovanja se je več trboveljskih rudarjev podalo v rudnik Vlaško polje v Srbiji, ker jim je bilo obljubljeno, da bodo tam zaslužili po 40 Din na šiht poleg raznih drugih ugodnosti. Ko pa so bili enkrat doli, ni bilo o kakih ugodnostih ne duha ne sluha, stanovati so morali v uma-

Ina Slokanova:

Božič bednih otrok.

Doma pri nas

je mraz...

Doma pri nas

izza peči

starka Zima

škodoželjno kima.

In striček Glad,

pogosto pride k nam

povasoval.

Nas greje samo mamina ljubezen
in očkov besede so nam kruh...

K nam domov
ni Jezušček prišel,
ker ni tople peči,
da bi se pogrel —
in ni smehljajev,
da bi bil vesel.

A mi smo ga čakali...

Vso dolgo, čudežno božično noč

smo o njem sanjali —

in o angelcih, ki nosijo darila.

Oh, kako smo trepetali,
da bi ta ra'ska bitja lahko krila, —
k nam poti ne izgorela.

Ni jih bilo!

Le striček Glad

je v mrzlem jutru

spet prišel vasovat...

Zimsko blago

kupite najbolje in poceni samo v

J. Trpinovem bazarju

zanih lesenih barakah, a zaslužili so kvečjemu do 24 dinarjev, živila pa, ki so jih morali jemati izključno v rudniški kantini, so morali plačevati mnogo dražje kot drugod. Zato so vsi Trboveljčani zopet zapustili ta kraj. Dva sta še imela denar za vožnjo, ostali so šli peš do Beograda, odkoder so se s pomočjo beograjskih Slovencev in tamošnje Delavske zbornice mogli zopet vrniti domov. Zato se pri iskanju dela v južnih krajih priporoča največja opreznost.

Častnik rešuje problem krize. Nemški častnik je odkril v južni Ameriki ob reki Amazonas veliko ozemlje, ki se dviga na obeh straneh reke v obliki teras. Podnebje v primerni višini bi bilo za Evropejce ugodno. Rastlinstvo in živalstvo bi se v različnih višinah tudi gojilo različno. Iztrebiti bi morali pragozde in umetno zatreti razne žuželke, ki so nevarne ljudem in živalim. Tam bi se polagoma lahko naselilo do 250 milijonov prebivalcev, kjer bi še sijajno živeli. Tudi problem! Za Slovence pa ta problem ni tako enostaven, zakaj, če bi jih odšlo samo del v Ameriko, bi trpel narod in kultura, če bi pa odšli vsi, bi nas tukaj ne bilo več in evropejska kultura bi se cemerila za nami. Preden bi se izselili, bi pa morali sklicati kongres, na katerem bi sklenili, ali bomo tam demokratični ali ne. Pogodbo bi morali podpisati in jo overiti mednarodno, ker sicer ne bi bilo gotovo, da bi se tam ravnali po njej.

30 milijonov brezposelnih je na svetu po ugotovitvah statistike mednarodnega urada dela. Na zaslužku, ki bi ga ti brezposelni lahko zaslužili, se izgubi letno 4 milijarde angleških funtov. Poleg tega pa te brezposelne armade silno obremenjujejo proračune posameznih držav. A kljub temu se ne spametujejo.

Društvo narodov se je na svoji zadnji seji pečalo s sporom med Veliko Britanijo in Perzijo radi odpovedi koncesije izkoriščanja perzijskih petrolejskih vrelcev. Do zaključkov še ni prišlo. Vsekakor se je pri tej aferi Društvo narodov bolj požurilo kakor v vprašanju Mandžurije.

Tudi v Jassy-ju v Rumuniji so nacionalisti vprizorili zadnje dni par hudih izgrediv proti židovskemu prebivalstvu, ki imajo že značaj pravih pogromov.

Avstrijsko-ogrsko trgov. pogodba podpisana. Dne 21. t. m. je bila podpisana trgovinska pogodba med Avstrijo in Madžarsko.

Čehoslovaški komunistični senator Lakota je radi nasilja in javne

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

vstaje obsojen na 14 mesecev zapora in izgubo državljskih pravic. Lakota se je pred nekaj meseci v nekem kraju na Slovaškem na čelu kmetijske množice uprl orožnikom, ki so spremljali sodne eksekutorje, ki so hoteli kmetom prodajati zarubljeno blago. Več drugih udeležnikov je bilo obsojenih od 2 do 6 mesecev zapora.

Glad revoltira. V Berlinu so skupine brezposelnih že ponovno izropale več trgovin. V Budimpešti so izropali neko mesnico. V obeh mestih je morala policija energično nastopiti.

Bivši cesar Viljem se sme povrniti v Nemčijo. Že leta 1930 je bilo sklenjeno, da ni ugovora proti povratku Viljema v Nemčijo. Sedanja vlada izda novo naredbo o zaščiti republike, v kateri ne bo več določbe, da Viljem ne sme v Nemčijo.

V Nemčiji postaja vroče. Nezaposlenost v Nemčiji še vedno narašča. Nezaposleni so pričeli prirejati demonstracije po mestih in si tudi s silo jemati živila. Več podobnih dogodkov je že bilo te dni. Vsemu so pa krivi komunisti, kakor poroča meščansko časopisje.

Litvinov, sovjetski komisar za zunanjo politiko, se je na svojem povratku iz Ženeve v Moskvo ustavil v Berlinu, kjer je imel daljši razgovor z državnim kanclerjem Schleicherjem in zunanjim ministrom Neurathom. Pravijo, da so v vseh vprašanjih, o katerih so razpravljali, dosegli sporazum.

V Sibiriji v pregnanstvu je umrl znani balkanski socialist dr. Kosta Rakovski. Rakovski je bil rojen na Rumunskem in je bil Bolgar. Udeležil se je prve balkanske konference leta 1909. Pozneje je še enkrat prišel v Beograd s Trockijem. Rakovski je napisal tudi knjigo o balkanskem sporazumu. Izprva je delal med rumunskimi socialisti, po pregnanstvu pa v Bolgariji. Med vojno je bil v Rumuniji interniran. Po vojni je odšel v Rusijo in se pridružil boljševikom. Rusija ga je poslala v Pariz kot poslanika, kjer ji je pridobil kot prvi politični ugled. Rakovski se pa ni mogel ločiti od svojega socialističnega naziranja in se je odkrito uprl pozneje Stalinovemu terorju. Stalin ga je pregnal v Sibirijo, kjer je sedaj umrl. Karakteristično je, da so bili z njim odstavljani tudi Zinovjev, Kamenjev, Tomski in drugi, pa so bili pomiloščeni, ker so se uklonili, dočim je Rakovski moral v Sibirijo. Zgodovina bo izpričala, kdo socializmu pošteno služi in kdo ga sramoti.

Glad v Rusiji. Tako se navadno glase naslovi poročil, ki jih prinaša zapadnoevropsko časopisje o razmerah v Rusiji. Iz nepazljivosti se pa menda tem listom včasih vtihotapi med taka poročila tudi kaka nevtralna beležka, ki pa pokaže celo zadego v čisto drugi luči. Tako so nekateri listi zabeležili navidez malopomembno novico, da je sovjetska vlada izdala dne 1. decembra poseben dekret, s katerim se na Krimu, v severnih kavkaških provincih in v doljnem Povolžju dovoljuje svobodna trgovina z žitom in z žitnimi proizvodi. Utemeljuje se ta odredba s tem, da so te province zadostile v polni meri svojim obveznostim glede oddaje žita za prehrano prebivalstva državi, da pa so jim še preostale velike zaloge žita, s katerimi smejo sedaj svobodno razpolagati. Tudi ostalim pokrajinam, ki bodo do 15. januarja oddale določene količine žita, bo vlada dovolila iste ugodnosti. To se pravi, da bo imela država kmalu zbranega v svojih žitnicah toliko žita, kolikor je potrebnega za pomladni posev in za prehrano vsega 160 milijonskega prebivalstva do prihodnje žetve in še ostaja dosti žita preko te potrebe za svobodno trgovino. Kljub temu bodo pri nas še vedno pisali o lakoti v Rusiji.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Ubožna spričevala pred bansko upravo.

Sreski načelnik ne sme odločati o podelitvi siromaške pravice za tožbe radi žaljenja časti.

Maribor, dne 22. decembra 1932.

Po vseh modernih državah velja predvsem temeljno načelo zakonodaje, da so pred zakonom vsi državljani enaki in da smejo tudi vsi svoje pravice uveljavljati pred oblastmi. Za takšno uveljavljanje pravic pa se tudi povsod zahtevajo pristojbine v obliki kolekov, ki morajo priti na vloge. Revez, ki nima denarja za koleke, bi torej svojih pravic nikoli ne mogel doseči in načelo enakopravnosti bi bilo vsled tega za njega le na papirju. Posebno bi veljalo to pred sodišči, ker so predpisane za tožbe še posebno visoke pristojbine.

Zato pa velja povsod oprostitev revnim slojem od plačila takšnih pristojbin na temelju predložitve

ubožnega spričevala, oziroma potrdila o imovinskem stanju.

Doslej smo morali ponovno poročati, kako se pri nas, kjer tudi velja predpis oprostitve plačevanja kolekov na podlagi ubožnih spričeval, borijo župani proti izdaji takšnih spričeval, če tožijo reveži kake posestnike, ali druge premožne gospodaje. Doslej so sreski načelniki takšne župane primerno podučili, da nimajo pravice odločati o izdaji ubožnih spričeval za tožbe, ampak le potrjevati premoženjsko stanje prisilcev. Letošnjo jesen pa je začelo naenkrat tudi sresko načelstvo v Mariboru, desni breg delavcem in delavkam odklanjati potrditev ubožnih spričeval za tožbe radi žaljenja časti z utemeljitvijo, da se vsled sedanjega gospodarskega stanja v državi ne sme obremenjevati državne blagajne z odtegotovanjem pristojbin v slučaju, »ko ne gre za očitno dobro« in ko prosilci niso dokazali, da so v tožbi, ki jo nameravajo vložiti, ogroženi njihovi gospodarski interesi.

Ta odklonitev sreskega načelstva v Mariboru bi lahko imela nedogledne posledice za delavce, če bi bilo sresko načelstvo upravičeno, da ono razsoja, kdaj je kakšna tožba delavcev utemeljena ali ne. To je po zakonu pridržano le sodišču.

Neprestano se namreč dogaja, da delodajalci delavce, ki jim postanejo običajno radi delovanja v strokovni organizaciji neprijetni, odpustijo iz službe in jih pri tem še prav grdo žalijo ter dolžijo neopravičeno kaznivih dejanj, običajno tatvine i. t. d.

Delavec, ki nima vsaj Din 100.— za koleke k tožbi,

bi se v takem slučaju sploh ne mogel braniti, če bi ne dobil ubožnega spričevala za

oprostitev plačila taks. Zato je vložil za omenjene delavce njih zastopnik odvetnik dr. Avg. Reisman obširno pritožbo na bansko upravo Dravske banovine proti omenjeni odločbo mariborskega sreskega načelstva. Banska uprava je ta teden pritožbi ugodila, odločbo mariborskega sreskega načelstva razveljavila in naročila sreskemu načelstvu, da potrdi prizadeti delavki potrdilo o imovinskem stanju za tožbo radi žaljenja časti. Svojo odločbo je banska uprava izvrstno utemeljila na podlagi zakonov ter jo radi velike principijelne važnosti za delavstvo in vse revne sloje dobesedno objavljamo:

Razlogi banske uprave:

»Po določilu § 8 zakona o sodnih taksah od 30. maja 1930, Službeni list 113/20 ex 1930 v zvezi s členom 15, al. 2, pravilnika v zakonu o sodnih taksah od 11. junija 1930, Službeni list 137/21 ex 1930 so tudi v kazenskem postopanju na zasebno tožbo pred rednimi sodišči osebe, ki jim sodišče prizna pravico revnih na podstavi potrdila o imovinskem stanju, čigar izdajanje in potrjanje je urejeno v že uvodoma omenjeni uredbi, oproščene sodnih taks.

Po določilu člena 7. citirane uredbe mora sresko načelstvo v najkrajšem času preizkusiti poročilo o imovinskih razmerah in preveriti potrdilo, ki ga potrdi, če je sporazumno. Ker določa § 166 novega civilno-pravnega reda, da je treba v potrdilu o imovinskem stanju izrecno potrditi, da stranka ne zmore stroškov postopanja, je tedaj potrditev potrdila o imovinskem stanju zavisna edinele od dejstva, da iz rezultata preizkušnje poročila o imovinskem stanju in preveritve potrdila izhaja, da je ugotovitev županstva v potrdilu, da stranka po ugotovljenih osebnih in imovinskih razmerah ne zmore stroškov postopanja, pravilna.

Sresko načelstvo tedaj v danem primeru ni presojalo pogoj za potrditev potrdila o imovinskem stanju po določilu § 166 civilno-pravnega reda, v zvezi s čl. 7. uredbe o izdajanju in potrjanju potrdil o imovinskem stanju, vsled česar se je odločbo moralo razveljaviti.

Banska uprava je torej s to odločbo v smislu obstoječih zakonov naložila sreskemu načelstvu, da ne sme prosilcem, ki so revni, odrekati ubožnih spričeval, četudi gre le za tožbo radi žaljenja časti. Ako bi se še komu delate težave v takem primeru, se naj sklicuje na gornjo odločbo.

Maribor.

Boljše kot nič, tako pravijo nekateri glede preselitve nesrečnih stanovalcev iz barake v Ulici Kraljeviča Marka v železniške vagone, ki bodo stali na prostoru v gramozni jami na Teznu. Drugi zopet kar vriskajo, češ, da bodo tam ti reveži imeli celo elektriko in vodovod na razpolago. Zaenkrat bo preurejenih v stanovanjske svrhe samo gotovo število železniških vagonov, na spomlad pa nameravajo baje postaviti še več takšnih stanovanj. Torej, brezdomci, veselite se, kajti kmalu bo rešeno stanovanjsko vprašanje! Da bi bila pa ta idila popolna, je potreba le še vojnega stanja. Res idealno rešitev stanovanjskega vprašanja si je zamislila mariborska mestna občina. Dobro, da bodo ti vagoni stali v bližini železniške proge, da bodo tuji opazili to posebnost našega mesta.

Mestnim ubožcem je mariborska pomožna akcija te dni razdelila tri vagone drv.

Milijonske izgube v konkurzu tvrdke Swaty. V konkurznem postopanju, ki je bilo te dni proglašeno nad premoženjem znane tovarne brusnih kamnov Swaty Franc, last ge. Frančiške Swaty-Bayer, so prijavljena aktivna (premoženja) z zneskom Din 1.326.322,40, a pasiva (primanjkljaj) z zneskom Din 3.500.879,69. Med upniki je prijavil največjo terjatev znani katoliški denarni zavod »Zadružna gospodarska banka« z zneskom Din 3.976.193,50, torej skoro 4 milijone dinarjev, katere je posodila tovarni ge. Swaty. Tvrdba Bayer-Swaty priznava od te prijavljene terjatve znesek Din 3.892.247,19. Skupno s tvrdko Swaty-Bayer je prišlo v konkurz tudi stavbeno podjetje Karl Pickel, ki se peča z asfaltiranjem in izdelavo cementnih izdelkov ter je bilo tudi last ge. Frančiške Swaty. Poleg tovarne ge. Mauro Sesslerja v Sladkem vrhu, je ta konkurz v zadnjem času eden izmed največjih gospodarskih

polomov in je značilno, da je tudi pri tem udeležena baš Zadružna gospodarska banka z Din 4.000.000, ki je posodila tudi g. Sesslerju okrog 30 milijonov dinarjev, oziroma njegovega podjetja v Sladkem vrhu. Pač pa moramo povdariti, da med upniki tvrdke Swaty ne najdemo terjatev delavcev, katere je tvrdka redno plačevala, med tem ko dolguje g. Sessler delavcem v svojem podjetju nič manj kot okrog Din 300.000, oziroma tudi nameščencem in za delavsko zavarovanje, torej tudi delavski denar, ki je bil delavcem že odtegnjen od zaslužka.

Prijatelj prirode, podr. Maribor. V nedeljo, dne 25. decembra se vrši ob snežnem vremenu smučarski izlet na Veliko kapo. Odhod z vlakom od koroškega kolodvora ob 6.43 uri. — Ako ne bo snega, potem ob 10. uri komorativni odhod s Frankopanove ul. 1. v Zgornje Radvanje na zimski kres »Detoljuba«.

Zimski kres »Detoljuba«, Maribor se vrši v nedeljo, dne 25. decembra v Zgornjem Radvanju. Odhod ob 14. uri s Frankopanove ulice 1.

Mariborsko gledališče. V soboto, dne 24. decembra: zaprto. V nedeljo, dne 25. decembra ob 15. uri: »Celjski grofje«, znižane cene. Ob 20. uri: »Pri belem konjičku«, premijera, povišane cene, izven. V ponedeljek, dne 26. decembra ob 15. uri: »Boccaccio«, ob 20. uri: »Pri belem konjičku«, povišane cene, izven.

Silvestrov večer. Pevski odsek pekov priredi dne 31. t. m. Silvestrov večer, ki se bo vršil v Gambri-novi dvorani. Na sporedu so pevske točke, nastopi komikov, srčna loterija, ples itd. Igra godba »Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev«. Vstopnina Din 10.—. Prijatelji pekov dobrodošli!

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Za šolska deco kumajte le pri nas na Slomškovem trgu št. 6, trgovina Ljudske tiskarne d. d.

Književnost.

K našim ocenam knjig Cankarjeve družbe. V zadnji številki našega lista z dne 17. t. m. poroča s. A. T. pri oceni Molekovih »Dveh svetov« tudi tole: »Samo konec knjige je nekako prenenaden. Zapušča vtis nedokončanosti, kakor, da je to le prvi del in da drugi del še pride. Upamo, da nam bo opisal Molek dogodivščine in boje Toneta Plesca v Čikagu še v eni svojih prihodnjih knjig«. Pri tem opozarjamo s. A. T. in vse na tele odstavke k predgovoru iste knjige, ki jih je s. A. T. gotovo prezrl: »Knjiga je pravzaprav prvi del, ki mu bosta sledila še dva: »Veliko mravljišče« (Plesec in njegovi v Čikagu, medvojna in povojna doba in »Hooverville« (doba sedanje krize; Hooverville je Hooverovo mesto, kakor so ameriški brezposelni krstili svoja »mesta barak« na velemestnih smetiščih).« Torej od s. Moleka pričakujemo lahko še nadaljevanje tega dela in je prvi del te trilogije »Dva svetova« zaradi tega nedokončan oz. samo v eni dobi dokončan. To na znanje tudi vsem drugim čitateljem.

Nemška književnika Ludvik Renn in Ervin Ott, sta radi svojih spisov obtožena veleizdaje. Ker je obtožba novejšega datuma, ne prideta pod amnestijo.

Celje.

Delavska šola, ki se vrši vsako soboto ob 8. uri zvečer v Delavski zbornici, je absolvirala že lep kos svojega programa. Dosedaj je predaval s. prof. Teply 4 večere o razvoju delavskega gibanja in marksistični dialektiki. Zadnjo soboto pa je predaval s. prof. Stupan iz Maribora o početkih in razvoju kapitalističnega gospodarstva. Predavatelja sta se na vso moč potrudila, svojo težko temo kolikor mogoče poljudno razložiti, kar se je obema, posebno odlično še s. Teplyju, posrečilo. Udeležba je še precej povoljna, toda v očitnem važnosti teh problemov bi bila pa lahko še boljša. Predavanjem bi morali pristostvovati pač prav vsi člani naših organizacij, zlasti pa ne bi smelo manjkati niti enega zaupnika, ker zaupniška funkcija in njeno dobro izvrševanje ni odvisno samo od tega, da uživa zaupnik zaupanje svojih delovnih sotovarišev, temveč mu je potrebno tudi dovolj znanja, da svojo funkcijo res lahko, dobro in koristno izvršuje. Važno bo zlasti sedaj, ko pride v delavski šoli na vrsto tolmačenje raznih zakonitih predpisov glede delovnega prava in predpisov ter funkcije raznih socialno-političnih zaščitnih institucij. Na teh predavanjih pač ne bi smel manjkati noben delavski zaupnik in tudi nihče, ki bo zaupniško funkcijo v bodoče prevzel. Torej na svidenje na prihodnjem predavanju, ki se bo vršilo v soboto, dne 7. januarja 1933!

Trbovlje.

Odrska predstava. V nedeljo, dne 1. jan. 1933 ob 4. uri popoldne bo v dvorani Del. doma dramski odsek »Svoboda« ponovil gledališko predstavo »On in njegova sestra«. Predprodaja vstopnic v trgovini v Del. domu.

Zabukovca.

Preteklo nedeljo smo imeli tudi pri nas I. delavski prosvetni večer, ki je bil nekaka revija našega kulturnega delovanja. Priredila ga je »Svoboda«, ki ima v našem kraju okoli 50 aktivnih članov in svoj taboriški, pevski, dramski in godbeni odsek. Ima tudi lastno knjižnico, ki

pa pri naših skromnih finančnih razmerah le počasi napreduje, ker smo zamogli v par letih njenega obstoja nakupiti šele okoli 400 knjig. Lansko leto nam je uspelo dokupiti komaj 10 knjig, ali kakor izgleda, je to za naše premoženjske razmere, ko smo takorekoč izčrpani do kraja, že velik finančni uspeh. Če smo že pri finančah, naj povemo, da naši rudarji še za mesec oktober niso sprejeli plače. (Zato so pa ponekod dobili akontacije za kongres nacionalnih sindikatov. Op. ur.) Marsikdo je mislil, da bo pač na zimo kupil to ali ono za najnujnejšo potrebo. Toda prišlo je drugače in zadnjič se je zgodilo nekemu našemu sodruhu, očetu 5 otrok, da so se mu tako raztrgali edini čevlji, da jih je moral dati popraviti. Za čas popravila je pa moral ostati doma, ker nima druge obutve. Vidite, taka je usoda tistih, ki grejejo cel svet z izkopanim premožem, sami pa morajo prezebat. Zadnja beseda pa vendarle še ni izgovorjena.

Ruše.

Pri nas ne bo nič kruha iz te moke! Zadnjič enkrat je prišel k nam oznanjat novo vero nekdanji radikalni besedičev v vrstah poprevratne socialne demokracije in zelo važen činitelj v kratkotrajni dobi trboveljskih sovjetov. Kdo bi si bil le mislil, da je taka sprememba pri ljudeh mogoča. Pa je vendarle! Nekateri ljudje imajo res čudovito lastnost, da izpreme svoje prepričanje, kakor in kadar se to spodobi. Seveda se je mož nekoliko zmotil, če je mislil, da smo tudi mi, ruški delavci, enakega kova. Predvsem poznamo Stankoviča in druge njemu podobne gospode, ki so doslej črpali že lepe stotisočake iz podjetniških jasl, da bi nas mogli kdo navdušiti za narodni socializem. To mora biti res pravi delavski nauk, ta narodni socializem, da ga podjetniki pri nas, v Avstriji in v Nemčiji podpirajo. Najbrž se jim v to svrhu izdani denar dobro rentira. Malo prepozno prihajate preroki med nas, sedaj, ko je Hitlerjeva zvezda že v zatonu in ko italijanski fašizem vsak dan bolj uvideva, da mu puntarji rastejo čez glavo. Gospod je vzel na piko Delavske zbornice in je strašno rentail. Najbrž bi rad Delavske

zbornice izročil svojim bratcem Stankoviču itd. Končno pa so se delavci naveličali poslušati njegov govor in so ga naprosili, naj neha. Po kratkem obotavljanju je sam spoznal, da je boljše, če si svoj govor prihrani, obmolnil je in takoj na to tudi odjadril.

Lep delavski shod pa se je vršil v soboto, dne 17. t. m., katerega je sklicala podružnica Splošne delavske zveze. Kot govornik je prišel s. Eržen iz Maribora. Poročal nam je o poteku kongresa Delavskih zbornic in o njegovih sklepih. V svojem govoru se je dotaknil tudi žoltega gibanja, ki ga propagirajo gotovi ljudje, kateri stoje v najzgodnejših zvezah s podjetniki. Delavstvo so najprvo skušali odvrniti od razrednih delavskih strokovnih organizacij z vero, sedaj pa z narodnostjo. V resnici pa nima niti vera, niti narodnost z delavskim bojem proti izkoriščanju nobenega opravka. Delavsko razredno gibanje se organizira po istih principih kakor se organizirajo podjetniki, od katerih prejema jo žolti denar in podpore, t. j. brez ozira na narodnost, vero itd. Delavsko razredno gibanje nikdar ne povdarja narodnosti, narodnost povdarjajo le tisti, ki z njo kupujejo. Ali so morda narodni podjetniki, kateri izkoriščajo delavstvo — torej maso naroda — da umira gladu, da propada zarod? Ali so morda narodni tisti, ki od podjetnikov dobivajo denar, da organizirajo razcep v delavskih vrstah in s tem onemogočajo složen nastop delavstva proti izkoriščevalcem? Ali ni tako delo baš nasprotno interesom naroda? Firma ne pove nič, barve so poceni, po delu je treba soditi! V tem oziru pa je razredno delavsko gibanje storilo svojo dolžnost, kajti s svojim bojem proti izkoriščanju je odvrnilo mnogo zla od naroda. Kadar bo delavstvo doseglo svoje pravice, se bo tudi narodu boljše godilo. Vendar pa se organizirano delavstvo zaveda, da svojega boja ne more uspešno voditi in zaključiti, ako ni internacionalno združeno. Sami zase slovenski delavci ne bodo priborili skrajšanja delovnega časa, ampak le tedaj, če se bodo borili ramo ob ramo s francoskimi, nemškimi, angleškimi itd. Uspehi delavskega gibanja po celem svetu nam dokazujejo, da je delavstvo, organizirano v razrednih strokovnih organizacijah doma in združeno v internacionalni, na pravem potu. Dogodki v Nemčiji in Italiji, kjer je fašizem žel svoje triume, so nam jasen opomin, da se delavstvo od nacionalnih fraz ne sme pustiti zavajati, ako hoče ohraniti svobodo in si priboriti novih pravic! — Delavstvo je izvajanje govornika spremljalo pazljivo in je dalo duška svojim čustvom proti fašizmu. Shod je vodil sood. Fürst, in ga zaključil s pozivom na navzoče, da gredo na delo za svobodne strokovne organizacije.

Ptuj.

Slavnostna otvoritev društvenih lokalov »Svoboda«, dne 17. t. m. je ob lepi udeležbi delavstva lepo uspela. Uvodoma se je predsednik s. Matjašič spomnil žrtv v Hrastniku, katerih spomin so počastili navzoči stoje z enominutnim molkom. Nato je orisal že davno potrebo društva po lastnem domu in podčrtal sedanje pčrtnovalno delo Svobodašev za ureditev teh lastnih prostorov. Ob enem je izrazil željo, da naj bi se vsi delavci teh prostorov pridno posluževali, ker le resnična izobrazba bo dvignila delavsko kulturo. Za tem je govoril s. Delpin o kulturi »naroda« in »ljudstva« opiraje se na predavanja Iv. Cankarja iz l. 1907, naglašujoč pri tem, da je še zdaj v mnogih ozirih tako kot takrat, zlasti pa drži eno: ni kulture, ne znanosti in ne umetnosti brez dela. Govornik je bil burno pozdravljen. Sledile so deklamacije naših mladih, godbeni nastopi tamburašev in pevske zbor, ki je zapel »Vzbujenje duhov« in še več drugih pesmi, za kar je žel priznanje. Zahvaljujoč se navzočim za obisk ter priporočajo, da bi naj bile vse naše prireditve in predavanja tako številno obiskana, je s. Matjašič zaključil ta za ptujsko delavstvo pomembni večer.

Šoštanj.

Delavsko pevsko društvo »Cankar« je izvolilo na svojem ustanovnem občnem zboru sledeči odbor: Predsednik s. Vrsek Josip, podpredsednik s. Koradé Franc; tajnik s. Koradé Ant., blagajnik s. Pirečnik Ivan, Cvenk Franc in Ručman Ant. kot odbornika, Kovač Franc arhivar in gospodar, pregl. računov Melanšek Ivan in Fuchs Benjamin. S. Koradé je otvoril občni zbor ob polnoštevilni udeležbi in je razložil pomen in namen društva. Vsi predlogi so bili odobre-

ni soglasno. S. pevovodja Jurij Vreže je v lepih besedah orisal pomen petja, in priporočal celokupnemu članstvu, naj se izogiblje slabe družbe in naj ignorira one, ki so osebni nasprotniki društva. Nadalje je izjavil g. pevovodja, da ima kot pevec opravka samo s petjem, oz. poučevanjem petja. Pevci pa naj pokažejo, da znajo brez klečeplazenja in lažnivosti ustvariti to, kar tisti, kateri blatijo, ne zmorejo. (Op. por.: Omeniti moram, da so naši nasprotniki ljudje, ki so obrnili, čeprav sami delavci, delavskemu gibanju hrbet; pozabili so, odkod da so in kam spadajo. Mi jim hočemo z našim delom omogočiti, da bodo našli pot v delavske vrste nazaj). Občni zbor je zaključil s. Vrsek Jos. ob pol 12 uri zvečer z apelom na delo, na oranje delavske kulturne ledine. Sejmo, da bomo želi! — Anko.

Črna pri Prevaljah.

Podružnica Delavske kulturne in telovadne zveze »Svoboda« je sklenila uprizoriti na Štefanovo, dne 26. t. m. ob 2. uri popoldne v gornji veliki dvorani gostilne »Knez« dramo v 4. dejanjih »Na dnu«, veliko delo ruskega pisatelja Maksima Gorkega. Dobro izvežbanih 17 igralcev, ki nastopijo v tem dramskem komadu, nam jamči za vsestransko dober užitek, na kar se še posebno opozarjajo vsi ljubitelji lepih iger na delavskih odrih. Cene znižane! — Družnost!

Prijatelj, kam boš šel po vino za praznike? — Kam?

V KAVARNO na Javorniku štev. 93

ki ima vino direktno od vinograda ter je najceneje. Tam dobim izvrstno štajersko vino po Din 6.—, 10.— in 12.— liter; če vzamem pa po 10 litrov, je Din 10.— ceneje!

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah:

CENA OBLEK ZA GOSPODE:	Din 190.—, 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 320.— do 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Vrsta
Tek. štev.
Prodajna
cena
50
Pazite
na gornjo ceno

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletrgovina

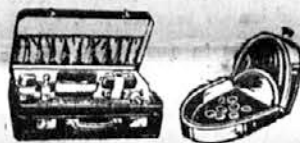
H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode uverili o resničnosti naših navedb.

Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno:

Pazite se pred ponaredbami!

Ivan Kravos
Maribor,
Aleksandrova c. 13

Kupujte svoje potrebnosti pri naših inserentih.

Usnjate rokavice v veliki izbiri tu in inozemske nogavice po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki
Marija Sieber,
Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

Vsi letni naročniki dobe **zastoni** 14 karatno originalno ameriansko

zlato nalivno pero ali pa Kürschnerjev ročni leksikon, (900 strani, 32 tabel) ali eno prvovrstno radijsko cev.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio-welt“. Naroča se Administration der „Radio-welt“ Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Mestno elektriško podjetje Maribor
nudi za Božič

električne lestence

po zelo ugodnih cenah.

Podpisana si štejeva v dolžnost, zahvaliti se vsem cenj. gostom, ki so najino kavarino doslej posejali, ter jim želiva

vesele božične praznike in srečno novo leto.

Priporočava se še za nadaljni obisk z velespoštovanjem

Franc in Marija Arh, kavana, Javornik

Vozički za lutke
Din 75, 120, 140
Gugalni konji
Din 98.—, 110.—

Sanke
enosedež. Din 70.—
dvosedež. „ 80.—
trosedež. „ 90.—

Razen tega razl. igrače, darila in božični nakit najceneje pri

EKSPORTNA HIŠA

„LUNA“

Maribor, Aleksandrova c. 19

Najfinejši rum

Brandy

Pristna slivovka

ter vse vrste likerjev itd. na debelo in na drobno

JAKOB PERHAVEC

tvornica likerjev, desertnih vin in sirupa

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 9. / TELEFON 25-80